

Toets Groene Ontwikkelingszone Deil M4

Colofon

Status: Definitief

Project: BE/2020/847

Versie: 1.0

Datum: 6 mei 2021 (revisie 24 november 2022)

Samensteller(s): ing. D.F. Knoops

Collegiale toets: ir. ing. K.J. Rebergen

Opdrachtgever:

KANO.NL
Lepelstraat 5a
4157 GM Enspijk

Contactpersoon: dhr. L. van Rijnsbergen

Disclaimer

Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie.

© Blom Ecologie B.V./ Kano.nl

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie B.V. worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Inhoud

1 Inleiding	1
1.1 Aanleiding en doel	1
1.2 Beleidskader Groene Ontwikkelingszone	1
1.4 Gelders Natuurnetwerk	3
2 Plangebied en voorgenomen functiewijziging	4
2.1 Ligging	4
2.2 Beoogde ingreep/functiewijziging	5
3 Natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone.....	6
3.1 Juridisch kader	6
3.2 Ontwikkelingsdoelen	6
3.2 Beoordeling haalbaarheid ontwikkelingsdoelen	6
3.3 Ontwikkeling ecologische verbindingzone Linge met parkachtige structuren met water en moeraszones	7
3.4 Model rietzanger	8
3.5 Model winde	8
3.6 Model ijsvogelvlinder	9
3.7 Vellen van houtopstanden in de Groene Ontwikkelingszone	9
3.7 Conclusie	9
4 Literatuur	10

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Aan de Kampsedijk te Enspijk is een perceel met een natuurbestemming gesitueerd. Kadastraal is het perceel bekend als Deil M4. De initiatiefnemer is voornemens hier zijn kanoverhuurbedrijf te realiseren. Op dit moment is deze in- en uitstapplaats gelegen aan de Polderdijk nabij de brug van de A2 over de Linge (kadastraal perceel Deil M777). Bij de realisatie van de nieuwe in- en uitstapplaats komt de oude te vervallen. Deze pontons komen aan het perceel Deil M4 te liggen. Verder wordt er nog een nieuwe steiger, boothelling en een zeecontainer (hierna: foodcontainer) met stretchtent gerealiseerd welke dienst gaat doen als horecagelegenheid.

Kano.nl is normaliter geopend vanaf april tot en met september. Echter is dit weersafhankelijk waardoor het bedrijf bij mooie dagen ook mogelijk geopend is in de maanden maart en oktober. In de periode april tot en met september brengen naar schatting tussen 12500 en 17500 mensen een bezoek aan het bedrijf. Dit komt neer op een gemiddeld aantal van 68 tot 95 mensen per dag. Op topdagen starten er circa 400 mensen per dag aan hun kanotocht. Ongeveer 25% van deze tochten starten in dat geval op een andere locatie aan de Lingedijk 1 te Buurmalsen (kadastraal perceel Geldermalsen M369). De initiatiefnemer is voornemens om zijn foodcontainer te openen volgens 'Artikel 2:28 a Terrassen' van de APV van de Gemeente West Betuwe (2019). Hierbij zal (sfeer)verlichting op het terras en de paden gevoerd worden.

1.2 Beleidskader Groene Ontwikkelingszone

De planlocatie heeft momenteel de bestemming 'natuur'. Voor de beoogde ontwikkelingen mogelijk te maken dient deze bestemming te worden gewijzigd naar 'recreatie'. Ten behoeve van de bestemmingsplanwijziging is een nieuw ruimtelijk plan nodig. De planlocatie ligt geheel in een Groene Ontwikkelingszone (GO). De planlocatie grenst tevens aan het Gelders natuurnetwerk (GNN). De ontwikkeling wordt op een dermate manier vormgegeven dat het GNN niet wordt aangetast. De beoogde bestemmingsplanwijziging en ingrepen hebben mogelijk een negatief effect op de kernkwaliteiten van de Groene Ontwikkelingszone. Conform het beleid van de provincie Gelderland (omgevingsverordening) is een nieuwe activiteit of ontwikkeling mogelijk als (a) de kernkwaliteiten of ontwikkelingsdoelen per saldo en naar rato van de ingreep versterkt worden en (b) de samenhang niet verloren gaat.

De Groene Ontwikkelingszones in de provincie Gelderland zijn ingedeeld in verschillende deelgebieden. Per deelgebied heeft de provincie gedefinieerd wat de kernkwaliteiten van het betreffende deelgebied zijn en waarop deze betrekking hebben. De planlocatie is gelegen in deelgebied nr. 44 Regulieren – Vijfherenlanden (bron: geoportaal.gelderland.nl). De kernkwaliteiten zijn als volgt gedefinieerd;

- gebied van stroomruggen langs de kleinschalige Linge en kommen met bos en griend ten noorden daarvan
- westelijk deel onderdeel van Nationaal Landschap Nieuwe Hollandse Waterlinie
- deels onderdeel van Nationaal Landschap Rivierengebied
- ecologische verbinding Linge

- A-locatie Regulieren: populierenbossen, wilgengrienden en hooilanden op komklei; eendenkooien; A-locatie voor Elzenrijk Essen-Iepenbos. Weidevogels en eenden, heikikker en krabbenscheer
- Parel Mariënwaerd, ook A-locatie landgoedbos op de oeverwal van de Linge: droog Essen-Iepenbos, zeer soorten- en structuurrijk met zeer hoge bomen (>40 m)
- Parel Put van Bullee: uniek schraalgrasland in oude kleiput met orchideeënsoorten, ratelaar en bonte paardenstaart
- Parel Benedenloop Linge: moeras, nat grasland, moerasvogels, sprinkhanen; afwisseling van griendjes, doorbraakwielen, vochtige graslanden en moerassen, afgetichelde graslanden, klei- en zandputten; trekvogels en wintergasten; amfibieën
- leefgebied steenuil
- Hollandse Waterlinie: cultuurhistorisch landschap, afleesbaar door forten en inundatievelden
- Diefdijk als beeldbepalend cultuurhistorisch waardevol element
- rust, ruimte en donkerte
- abiotiek: aardkundige waarden, kwel, bodem, waterreservoir
- ecosysteemdiensten: recreatie, waterwinning

Deze kernkwaliteiten zijn uitgewerkt in relatie tot het plangebied in hoofdstuk 3.

Daarbij heeft de Groene Ontwikkelingszone bepaalde ontwikkelingsdoelen voor dit betreffende gebied (bron: geoportaal.gelderland.nl):

- ontwikkeling kalkmoerassen, ruigteranden en laag gelegen bloemrijke graslanden
- ontwikkelen rivier- en beekbegeleidende bossen (zacht- en hardhoutooibos, elzenbossen)
- ontwikkelen populaties van kamsalamander, kleine en grote modderkruiper en bittervoorn
- ontwikkelen weidevogelpopulaties
- ontwikkeling populaties van water-, oever- en moerasvogels (w.o. zwarte stern)
- ontwikkeling ecologische verbindingzone Linge met parkachtige structuren met water en moeraszones
- ontwikkeling ecologische verbindingzone Diefdijk - Lek met water en moeraszones
- ontwikkeling ecologische verbindingzone Regulieren - Diefdijk met water en moeraszones
- vermindering barrièrewerking A2, N320 en N327
- ontwikkeling (oude) bossen, bosranden en overgangen naar cultuurgronden
- ontwikkeling biotopen voor vlinders, reptielen en amfibieën en vogels van cultuurlandschappen
- ontwikkeling landgoedstructuren, cultuurhistorische patronen en beheersvormen (grienden)

Daarnaast zijn er ook een aantal ecologische verbindingen met evz-model vastgesteld:

- 34. Linge (Marspolder Kesteren – bossen en overige natuurterreinen langs de Linge – Merwede): ijsvogelvlinder, rietzanger, winde
- 35. Diefdijk – Lek (Lek – Biesbosch – Regulieren): kamsalamander
- Q. Regulieren – Diefdijk (Regulieren – Lek en Merwede): kamsalamander

1.4 Gelders Natuurnetwerk

De initiatiefnemer beoogt geen ontwikkelingen binnen de grenzen van het GNN. De steigers zullen buiten het GNN worden gerealiseerd (figuur 2.3). Een toetsing ten aanzien van de kernkwaliteit van het GNN is derhalve niet benodigd.

2 Plangebied en voorgenomen functiewijziging

2.1 Ligging

De planlocatie betreft het perceel Deil M4 aan de Kampsedijk te Enspijk (figuur 2.1). De planlocatie bestaat uit een wilgenbos welke direct aan de Linge is gelegen. Er is geen bebouwing of andere vorm van verharding aanwezig. Bij de ingang van het perceel ligt alleen een hoop gebroken puin. De planlocatie ligt geheel binnen de Groene Ontwikkelingszone en grenst direct aan het Gelders natuurnetwerk (figuur 2.2). De directe omgeving van de planlocatie wordt gekenmerkt door de bebouwing van de dorpskern van Enspijk, natuur en agrarische percelen. De planlocatie grenst aan de Linge en ligt op een afstand van circa 270 m van de A2, welke beide een barrière voor grondgebonden fauna vormen.

Figuur 2.1 De planlocatie is gelegen aan Kampsedijk te Enspijk (bron kaart: KOM land – ontwerp van de buitenruimte).

Figuur 2.2 De planlocatie ten opzichte van de Groene ontwikkelingszone en het Gelders natuurnetwerk (bron kaart: arcgis.com).

2.2 Beoogde ingreep/functiewijziging

De beoogde ingreep betreft het vestigen van een kano-verhuurbedrijf. Hiervoor worden er enkele bomen gekapt (maximaal 10 schietwilgen), twee pontons, een nieuwe steiger, boothelling, enkele paden, opstelplaatsen voor kano's een foodcontainer met stretchtent gerealiseerd (figuur 2.3). De functie van het perceel dient te wijzigen van 'natuur' naar 'recreatie'. Onderstaand volgt een korte opsomming van de ingrepen en effecten:

- kappen van bomen: kapwerkzaamheden en afvoer hout;
- verwijderen terreininrichting, waaronder gedeelte van het groen: graafwerkzaamheden, transport (afvoer) van materiaal en groen;
- egaliseren terrein: graafwerkzaamheden en grondtransport;
- realisatie nieuwbouw: algemene bouwwerkzaamheden;
- revitalisatie terrein en aanleg verharding: allerlei (straat- en hoveniers) werkzaamheden.

Figuur 2.3 Overzicht van de beoogde situatie (bron kaart: KOM land – ontwerp van de buitenruimte).

3 Natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone

3.1 Juridisch kader

In de Groene Ontwikkelingszone (GO) liggen mogelijkheden voor nieuwe ontwikkelingen onder de voorwaarde dat daarbij extra natuur tot stand komt. Bij de beoordeling van de effecten op de kernkwaliteiten in de GO is het van belang dat de oppervlakte en ecologische samenhang substantieel worden versterkt. Waar het geluidbelasting, licht en verstoring van rust betreft, is bij uitbreiding van een functie een beperkte toename soms niet te vermijden. Beperkte aantasting moet dan wel zo veel mogelijk worden voorkomen; toch kan een positief saldo worden bereikt - wanneer zo'n aantasting niet te vermijden is - wanneer het oppervlak natuur toeneemt en de ecologische samenhang verbetert. Onderdeel van een natuurinclusief plan is dat in het plan ook de ontwikkeling van nieuwe natuur is opgenomen ter compensatie van bestaande natuur die verdwijnt, zodat er per saldo geen negatief effect op de kernkwaliteiten ontstaat. In de huidige situatie is er momenteel weinig ecologische waarde, die door een versterkingsplan juist omhoog gehaald kan worden.

3.2 Ontwikkelingsdoelen

- Ontwikkeling kalkmoerassen, ruigteranden en laag gelegen bloemrijke graslanden
- Ontwikkelen rivier- en beekbegeleidende bossen (zacht- en hardhoutoibos, elzenbossen)
- Ontwikkelen populaties van kamsalamander, kleine en grote modderkruiper en bittervoorn
- Ontwikkeling populaties van water-, oever- en moerasvogels (w.o. zwarte stern)
- Ontwikkeling ecologische verbindingszone Linge met parkachtige structuren met water en moeraszones
- Ontwikkeling ecologische verbindingszone Diefdijk - Lek met water en moeraszones
- Ontwikkeling ecologische verbindingszone Regulieren - Diefdijk met water en moeraszones
- Vermindering barrièrewerking A2, N320 en N327
- Ontwikkeling (oude) bossen, bosranden en overgangen naar cultuurgronden
- Ontwikkeling biotopen voor vlinders, reptielen en amfibieën en vogels van cultuurlandschappen
- Ontwikkeling landgoedstructuren, cultuurhistorische patronen en beheersvormen (grienden)

3.2 Beoordeling haalbaarheid ontwikkelingsdoelen

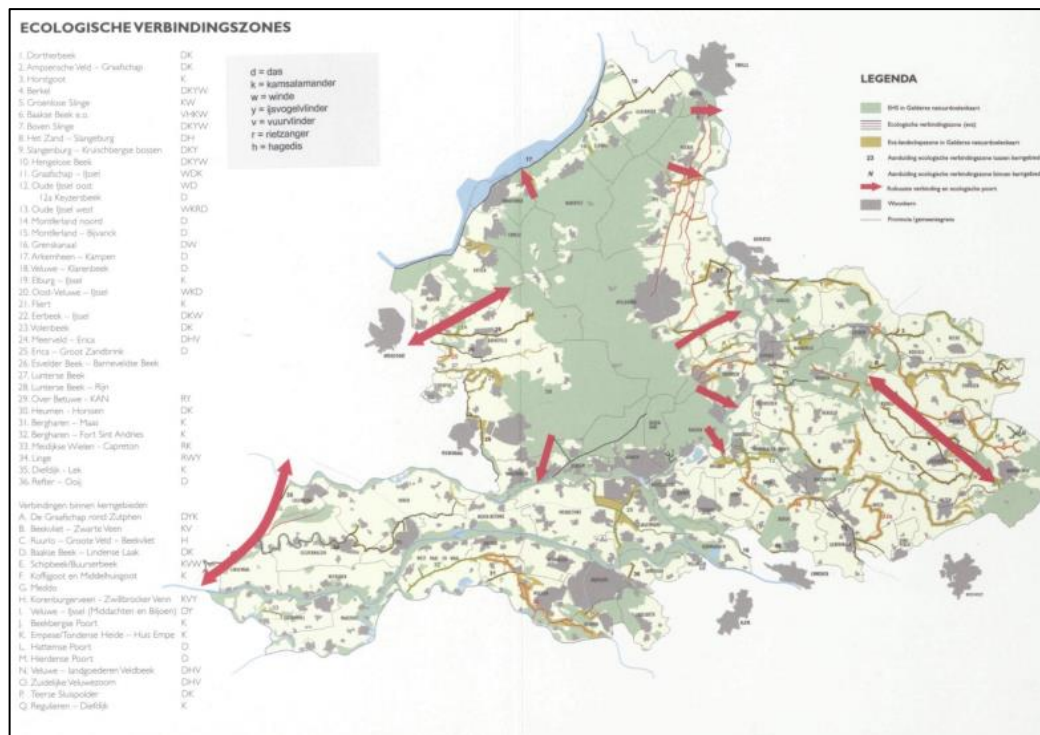
Voor elk ontwikkelingsdoel dient afgewogen te worden of deze middels de voorgenomen beoogde ruimtelijke ontwikkeling haalbaar is.

Tabel 3.1 De beoordeling van de ruimtelijke ontwikkeling in het kader van gebiedsbescherming.

Ontwikkelingsdoel	Haalbaarheid versterking
Ontwikkeling kalkmoerassen, ruigteranden en laag gelegen bloemrijke graslanden	Onhaalbaar
Ontwikkelen rivier- en beekbegeleidende bossen (zacht- en hardhoutoobos, elzenbossen)	Onhaalbaar
Ontwikkelen populaties van kamsalamander, kleine en grote modderkruiper en bittervoorn	Onhaalbaar
Ontwikkeling populaties van water-, oever- en moerasvogels (w.o. zwarte stern)	Onhaalbaar
Ontwikkeling ecologische verbindingszone Linge met parkachtige structuren met water en moeraszones	Haalbaar
Ontwikkeling ecologische verbindingszone Diefdijk - Lek met water en moeraszones	Onhaalbaar
Ontwikkeling ecologische verbindingszone Regulieren - Diefdijk met water en moeraszones	Onhaalbaar
Vermindering barrièrewerking A2, N320 en N327	Onhaalbaar
Ontwikkeling (oude) bossen, bosranden en overgangen naar cultuurgronden	Onhaalbaar
Ontwikkeling biotopen voor vlinders, reptielen en amfibieën en vogels van cultuurlandschappen	Onhaalbaar
Ontwikkeling landgoedstructuren, cultuurhistorische patronen en beheersvormen (grienden)	Onhaalbaar

3.3 Ontwikkeling ecologische verbindingszone Linge met parkachtige structuren met water en moeraszones

Voor de ecologische verbindingen met evz-model 34. Linge (Marspolder Kesteren - bossen en overige natuurterreinen langs de Linge -Merwede) geldt dat ijsvogelvlinder, rietzanger, winde modellen zijn.

Figuur 3.1 De ecologische verbindingzones van de Provincie Gelderland. Voor 34. Linge gelden de modellen RWY = rietzanger, winde en ijsvogelolinder (Ecologische verbindingzones in Gelderland: Groene connecties).

3.4 Model rietzanger

De rietzanger komt met name voor in rietlanden en andere oevervegetatie en bouwt zijn nest in landriet. Een hoog opschietende kruidlaag, jong en overjarig riet geldt vaak als een ideale combinatie als leefgebied voor de soort. De verstoringgevoeligheid van de rietzanger is matig groot (verstoring bij < 100 m afstand). Ook de gevoeligheid voor verstoring van het leefgebied is matig: het is een besloten landschap. Daarbij geldt dat er een aaneengesloten gebied aan riet voorhanden dient te worden. Gelet op de directe omgeving (c.q. weinig tot geen riet of watervegetatie) is de aanplant van enkele meters riet niet voldoende om leefgebied voor de soort te realiseren. Doordat het gebied in gebruik genomen zal worden als kano opstapplaats, zal ook de rust niet voldoende gewaarborgd kunnen worden. Door vorengenoemde is uitwerking van model rietzanger niet haalbaar binnen de beoogde ontwikkeling.

3.5 Model winde

De winde leeft in rivieren, grotere beken, kanalen en meren. In stromende wateren heeft hij de voorkeur voor beschutte plekken, zoals tussen de kribvakken in de grote rivieren. De voortplanting gebeurt hoofdzakelijk in rivieren en beken, op plaatsen met een matige stroming. Tijdens hoogwater wordt er ook gepaaid op de ondergelopen graslanden langs de rivieren. Het realiseren van een paaipplaats voor de winde is gezien de beperkte ruimte en de realisatie van een opstap plaats voor kano's niet haalbaar. Er zal te veel verstoring plaatsvinden, met name in de periode van het paaieren, dat grofweg plaatsvindt tussen maart en mei. Door vorengenoemde is uitwerking van model winde niet haalbaar binnen de beoogde ontwikkeling.

3.6 Model ijsvogelvinder

De kleine ijsvogelvinder is een vrij zeldzame standvlinder. In Nederland is de kleine ijsvogelvinder een relatief zeldzame verschijning. De soort leeft in gevarieerde, vochtige gemengde bossen of loofbossen, zoals elzenbroekbos. Geschikte waardplanten groeien doorgaans in de halfschaduw. De vlinder vliegt in de halfschaduw op open plekken, bredere bospaden en langs bosranden. De aanwezigheid van braamstruiken is belangrijk als nectarbron. De rupsen van de kleine ijsvogelvinder leven van kamperfoelie. De ijsvogelvinder maakt het geschikt om soorten als braam (nectarbron) en kamperfoelie (waardplant) op het perceel aan te planten. Het model ijsvogelvinder kan uitgewerkt worden en meegenomen worden in de ruimtelijke ontwikkeling van het perceel.

3.7 Vellen van houtopstanden in de Groene Ontwikkelingszone

Voor de beoogde ontwikkelingen dienen maximaal 10 wilgen gekapt te worden. De bosschage valt echter onder uitzondering F waardoor een meldings- en compensatieplicht niet van toepassing is (Knoops, 2020).

3.7 Conclusie

Om een beoogde ontwikkeling in de Groene Ontwikkelingszone mogelijk te maken, dienen de kernkwaliteiten of ontwikkelingsdoelen versterkt te worden. De aanwezige kernkwaliteiten versterken is in de beoogde ontwikkeling niet haalbaar. Voor het ontwikkelingsdoel: *'Ontwikkeling ecologische verbindingszone Linge met parkachtige structuren met water en moeraszones'* zijn er wel mogelijkheden. Met name het model *ijsvogelvinder* kan uitgewerkt worden binnen het perceel. Hiervoor is een separaat versterkingsplan Groene ontwikkelingszone opgesteld (*Versterkingsplan Groene ontwikkelingszone Deil m4 (Kampsedijk ong. te Enspijk), Rebergen, 2022*)

4 Literatuur

Gemeente West Betuwe. 2019. Verordening van de gemeenteraad van de gemeente West Betuwe houdende regels omtrent openbare orde en veiligheid (Algemene plaatselijke verordening West Betuwe). Geldermalsen.

Knoops, D.F. 2020. Quickscan Wet natuurbescherming Deil M4. Blom Ecologie B.V. Waardenburg.

Provincie Gelderland, Omgevingsverordening Gelderland, 2022 (geconsolideerd februari 2022).

Rebergen, K.J. 2022 (revisie). Versterkingsplan Deil m4 (Kampsedijk ong. te Enspijk)

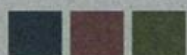
Websites

[arcgis.com](https://www.arcgis.com)

geoportaal.gelderland.nl

gldanders.planoview.nl

ruimtelijkeplannen.nl

BLOM ECOLOGIE

ECOLOGISCH ADVIES & ONDERZOEK

ZANDWEG 46, 4181 PM WAARDENBURG

WWW.BLOMECOLOGIE.NL